

- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004 .
3. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 року № 1798-XIII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
 4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
 5. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 року № 2210-III // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>
 6. Про судовий збір: Закон України від 08.07.2011 року № 3674-VIII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3674-17>
 7. Про Державний бюджет України на 2018 рік: Закон України від 07.07.2017 року № 2246-VIII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2246-19> .
 8. Про деякі питання практики застосування конкурентного законодавства: Постанови Пленуму Вищого господарського суду України від 26.12.2011 року № 15 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0015600-11>
 9. Діяльність у сфері державних (публічних закупівель) зведені відомості про рішення органів Антимонопольного комітету України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/doccatalog/list?currDir=104505>
 10. Курило М. П. Позовне провадження як універсальна форма судових процесів у різних галузях процесуального права / М. П. Курило // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – № 2013. – № 3. – С. 64-67.
 11. Татулич І. Ю. Правова природа позовного провадження / І. Ю. Татулич // Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Правознавство. – № 2013. – № 3. – С. 74-77.

Білик Р.
*студент V курсу юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: к.е.н., ст. викладач кафедри
економічної теорії ТНЕУ Сліпченко Т.О.*

СИСТЕМА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА: ХАРАКТЕРИСТИКА ЕЛЕМЕНТІВ, ЇХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ТА ВЗАЄМОДІЇ МІЖ НИМИ

В даний час питання забезпечення умов економічного зростання підприємства виходять на перший план. На розвиток підприємства спричиняють вплив такі чинники, як нестабільна політична і соціально-економічна ситуація в країні, міжнаціональні, регіональні, територіальні конфлікти, недосконалість законодавства, криміналізація суспільства, шахрайство, корупція та багато інших. Все це різко актуалізує проблему забезпечення економічної безпеки підприємства.

Систему економічної безпеки підприємства можна розглядати як сукупність невід'ємних її складових елементів та їх властивостей, взаємодія між якими забезпечує появу та існування нових інтегральних властивостей цієї системи, що дозволяє раціональніше вирішувати завдання гарантування безпеки підприємства. При цьому параметри системи визначаються її метою та цілями; об'єктами; суб'єктами; функціональними складовими; стратегією і тактикою; ресурсами; механізмами забезпечення. Розглянемо детальніше вказані елементи системи економічної безпеки.

Об'єкт і суб'єкт системи забезпечення економічної безпеки підприємства тісно взаємопов'язані. Об'єктом комплексної системи економічної безпеки є стабільний економічний стан суб'єкта підприємницької діяльності в поточному і майбутньому періодах. Саме об'єкт захисту, як багатогранний, складний господарюючий механізм впливає на основні параметри та характеристики комплексної системи економічної безпеки.

Безпосередніми об'єктами захисту є усі ті ресурси, на яких будується господарська діяльність та на що спрямовані зусилля охоронного характеру із забезпечення безпеки, а саме: фінансові; матеріальні; інформаційні та інтелектуальні; кадрові.

Суб'єктами безпеки підприємства є ті особи, підрозділи, служби, органи, відомства, установи, що безпосередньо займаються забезпеченням безпеки бізнесу. Враховуючи багатоаспектність діяльності із забезпечення безпеки підприємства, охопити її забезпечення за допомогою одного-двох органів недостатньо. Тому до суб'єктів безпеки підприємства віднесено багато органів [1, с. 24]. Виходячи з багаточисельності суб'єктів системи економічної безпеки підприємства їх можна згрупувати у дві групи: - внутрішні суб'єкти - особи та підрозділи, які перебувають охоронною діяльністю безпосередньо на підприємстві; - зовнішні суб'єкти - зовнішні організації, що перебувають за межами підприємства і не підпорядковані керівництву фірми.

До внутрішніх суб'єктів належать працівники власної служби економічної безпеки та підрозділи, що безпосередньо здійснюють діяльність із захисту економічної безпеки конкретного підприємства і які входять у його структуру. Крім того, до їх складу входять також спеціальні суб'єкти, а саме - фінансовий відділ, юридичний відділ, служба внутрішнього аудиту тощо. До зовнішніх суб'єктів відносять органи, які створюють умови для ефективного забезпечення економічної безпеки підприємства, зокрема:

- законодавчі органи влади, що створюють правову основу діяльності із забезпечення економічної безпеки особи, підприємства, регіону, держави; формують законодавчу базу функціонування і захисту підприємницької діяльності в різних її аспектах і забезпечують її виконання.

- виконавчі органи влади проводять державну політику щодо економічної безпеки у життя шляхом здійснення фінансово-економічного, податкового, митного, валютно-експортного та інших видів контролю;

- правоохоронні органи, які ведуть боротьбу зі злочинністю, зокрема з корисливими та насильницькими злочинами;

- судові органи, які забезпечують дотримання прав і законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності та їх співробітників;

- система навчально-наукових закладів та установ, діяльність якої спрямована на підготовку кадрів і проведення наукових досліджень з проблем безпеки [2, с. 76-

77].

Вивчення сутності економічної безпеки дають змогу зробити припущення щодо наявності певної специфіки економічної безпеки підприємства з позиції розгляду її як об'єкта управління. Є декілька причин, які стосуються не стільки загального розуміння економічної безпеки підприємства, скільки її саме як об'єкта управління, які уможливають припущення наявності такої специфіки. Зокрема, до таких причин належить, по-перше, потреба у з'ясуванні розуміння підприємства як об'єкта управління, а, по-друге, як об'єкта, який, тяжіючи до досягнення визначеного рівня економічної безпеки, потребує вибору методологічного підґрунтя та спеціального інструментарію управління такою безпекою [3, с. 72].

Являючи собою динамічну систему, яка трансформується з одного якісного стану в інший, підприємство не втрачає при цьому якостей цілісної системи, завдяки таким властивостям, як надійність, гнучкість, керованість та результативність. Розглядаючи економічну безпеку підприємства як об'єкт управління, слід кожну із зазначених властивостей прокоментувати таким чином: - надійність (здатність забезпечувати певний рівень економічної безпеки підприємства шляхом використання запасу міцності щодо протистояння руйнівному впливу загроз); - гнучкість (здатність забезпечувати певний рівень економічної безпеки підприємства шляхом використання різних способів узгодження інтересів); - результативність (здатність досягати поставлених цілей щодо управління економічною безпекою підприємства); - керованість (здатність впливати на результативність управління економічною безпекою).

Остання властивість економічної безпеки підприємства як об'єкта управління – керованість – описує здатність системи до регулювання та певною мірою – до саморегулювання. Проте саморегуляція економічної безпеки підприємства є вкрай обмеженою, тоді як і регуляція може здійснюватися лише до певних меж. Частково обмеженість керованості впливає з усіченого набору її властивостей, зумовленої відсутністю такої властивості, як довготривалість, частково – щільним перетином властивостей економічної безпеки підприємства як об'єкта управління [4, с. 442].

Підбиваючи підсумок слід вказати, що розвиток ринкових механізмів спровокував потребу у вирішенні проблем щодо забезпечення економічної безпеки підприємств. Такий стан речей слід визнати природним і звернути увагу на суттєвість та розгалуженість наукових доробок з питань економічної безпеки підприємств. Попри це, теорія економічної безпеки підприємств, що розглядає в тому числі і систему економічної безпеки підприємства, перебуває в стадії формування. З одного боку, нинішнє ускладнення умов діяльності підприємств та, з іншого боку, потреба у використанні нових підходів щодо посилення їх економічної безпеки зумовили необхідність зміни розуміння останньої. Сутність такого розуміння полягає у визнанні економічної безпеки підприємства об'єктом управління. Проте економічна безпека підприємства є доволі специфічним об'єктом управління, особливості якого у сучасній економічній та управлінській науці є практично невивченими. То ж науковій спільноті слід звернути особливу увагу на теоретичне обґрунтування концепції системи економічної безпеки підприємства, а законотворцям, в свою чергу, потрібно удосконалювати законодавчий супровід забезпечення економічної безпеки на усіх рівнях.

Список використани джерел

1. Іванюта Т. М. Економічна безпека підприємства / Т. М. Іванюта, А. О. Заїчковський. – К.: 2009. – 256 с.
2. Камлик М. І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект : навч. посібник / М. І. Камлик. – К.: Атака, 2005. – 432 с.
3. Ляшенко О. М. Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства : [монографія] / Олександра Миколаївна Ляшенко. — Луганськ : СНУ ім. В. Даля, 2011. — 400 с.
4. Журавель М. Ю. Проблеми визначення сутності економічної безпеки підприємства / М. Ю. Журавель, Т. В. Полозова, О. В. Стороженко // Інноваційна економіка. - 2013. - № 6. - С. 340-343.

*Біляшевич Т.
студентка II курсу юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент
кафедри конституційного, адміністративного
та фінансового права ТНЕУ Росоляк О.Б.*

ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗАПРОВАДЖЕННЯ МОНЕТ ЗАМІСТЬ БАНКНОТ ТА ВІДМОВИ ВІД ДРІБНИХ МОНЕТ

Питання випуску нових монет і відмови від дрібних копійок є новим та зараз “на слуху”. Реформа, що стосується монет, проходить в даний період, тому вона є досить актуальною і заслуговує на детальне вивчення, адже кожен з нас буде стикатися з усіма змінами в повсякденному житті. Але чи позитивними будуть ці зміни? До чого призведе введення в обіг монети 1,2,5 та 10 гривень; відмова від 1,2,5 та 25-ти копійок та заокруглення готівкових розрахунків?

Метою даної статті є вивчення суті “монетної” реформи, аналіз її доцільності разом з аргументами Національного банку України на користь її запровадження та передбачення наслідків, які нестимуть за собою новації НБУ.

Ця тема не є достатньо досліджена у правовій літературі, зважаючи на її нещодавнє виникнення. Відповідно до чинного законодавства, виготовлення, зберігання банкнот і монет, встановлення їх номіналів, платіжних ознак і дизайну, а також порядку заміни пошкоджених банкнот і правил їх випуску в обіг належить до виняткової компетенції Національного банку України.

14 березня 2018 року, під час презентації нових обігових монет виконуючий обов'язки голови НБУ Яків Смолій заявив про припинення карбування монет номіналом 1,2,5 та 25 копійок. При цьому, дані номінали розмірних монет і надалі виконуватимуть функцію платежу та залишатимуться в обігу, проте надалі вони не будуть поповнюватися новими монетами. Не передбачається примусового вилучення з обігу монет через те, що регулятором розраховується на поступове зниження їхнього обсягу в обігу внаслідок припинення їх карбування.

Питання про виведення 1 та 2 копійок неодноразово порушувалося і раніше. Так, у 2011 році НБУ стверджував, що дані номінали “вже не є мірою вартості” та ініціював вилучення з обігу даних монет, проте остаточне рішення